

Sociální hnutí

Vyučující: Matyáš Křížkovský a Ondřej Slačálek

Forma atestace: Zápočet

Podmínky atestace

- aktivní účast v diskusích
- konspekty z četby
- analýza některého sociálního hnutí s využitím některého z probíraných konceptů v rozsahu 7-15 stran a její prezentace v závěrečné hodině

Popis kurzu

Kurz chce přiblížit základní nástroje, jaké pro rozumění sociálním hnutím rozvinuly sociální dějiny, politická teorie a politická sociologie. Pozvání do studia sociálních hnutí pojme proto v širší časové i prostorové perspektivě, ale zároveň se zřetelem k využitelnosti pro analýzu aktuálních sociálních hnutí. Cílem bude představit a diskutovat základní koncepty a východiska (milenarismus, třída, repertoár jednání, karnevalovost, stará vs. nová sociální hnutí, transakční aktivismus) a v diskusi je aplikovat na různá hnutí minulosti i přítomnosti.

Obsah kurzu

1. Zjevení Janovo a milenarismus sociálních hnutí
2. Marx o třídě
3. Thompson a morální ekonomie anglického davu
4. Rurální hnutí a Scottovy „zbraně slabých“
5. Tilly a repertoáry jednání
6. Bachtin o karnevalu
7. Hnutí „68“
8. Nová vs. stará sociální hnutí
9. Sociologická intervence? Tourraine a Solidarność
10. Ngoizace? Sociální hnutí a transakční aktivismus
11. Antiglobalizační hnutí a „nejnovější sociální hnutí“
12. Vítejte na „divokém východě“: specifika sociálních hnutí v postkomunismu
13. Protestní hnutí v čase mnohočetné krize

Doporučená literatura:

(Seznam je koncipovaný maximalisticky, pro prohloubení znalostí v případě hlubšího zájmu. Konkrétní povinné texty budou zadávány do moodlu.)

1)

Zjevení Janovo

Barkun, Michael. 1974. *Disaster and the Millenium*. New Haven: Yale University Press.

Biernot, David, Lukeš, Jiří, Ostřanský, Bronislav, Vojtíšek, Zdeněk. 2012. *Konec tohoto světa. Milenialismus a jeho místo v judaismu, křesťanství a islámu*, Praha: Dingir.

Cohn, Norman. 1961. *The pursuit of the millennium : revolutionary messianism in medieval and reformation Europe and its bearing on modern totalitarian movements*. New York : Harper & Row

Hobsbawm, Eric J. 1959. *Primitive Rebels*. Manchester: The University Press.

Ernest Lee Tuveson. *Millennium and Utopia: A Study in the Background of the Idea of Progress*.

2)

Marx, Karl: *Svatá rodina, Bída filozofie, Komunistický manifest, Osmáctý brumaire Ludvíka Bonaparta*

Tamás, Gaspar M. (2016): *Pravda a třída*, in Tamás, Gaspar M.: *K filosofii socialismu*, Praha: Filosofia.

3)

Thompson, Edward P. (1991). *Customs in Common*. New York: New Press.

Thompson, Edward P. (1963) *The Making of the English Working Class*, London: Victor Gollancz.

4)

Scott, James C. 1976. *The Moral Economy of the Peasant: Rebellion and subsistence in Southeast Asia*. Princeton: Princeton University Press.

Scott, James C. 1985. *Weapons of the Weak EVERYDAY FORMS OF PEASANT RESISTANCE*. New Haven, London: Yale University Press.

Scott, James C. 1990. *Domination and the Arts of Resistance: Hidden Transcripts*. New Haven, London: Yale University Press.

5)

Tilly, Charles. 1993. Contentious Repertoires in Great Britain, 1758–1834. *Social Science History*, 17(2).

Tilly, Charles. 1986. *The Contentious French*. Harvard University Press, Cambridge, MA.

Tilly, Charles. 2004. *Social Movements 1768-2004*. London: Paradigm Publishers

6)

Bachtin, Michail Michailovič. 2007. *François Rabelais a lidová kultura středověku a renesance*. Argo, Praha.

Fitz-Henry, Erin. 2016. The Limits of the Carnavalesque: Re-thinking Silence as a Mode of Social Protest. *Liminalities: A Journal of Performance Studies* Vol. 12, No. 3 (2016)

Bey, Hakim. 2005. *Dočasná autonomní zóna*, Praha: Transit.

Shelley, Percy, B Maska anarchie

7)

Arendtová, Hannah. 1995. *O násilí*. Praha: Oikoimenh.

Bernstein, J. Richard. 2011. Hannah Arendt's Reflections on Violence and Power.

Carr, E. H. 2001 (1939). Peaceful Change. In *The Twenty Years' Crisis: 1919–1939*. New York: Perennial, s. 191-203.

Malcom X. 1965. The Ballot ort he Bullet. In: Judith Clavir Albert and Stewart Edward Albert. 1984. *The Sixties Papers Documents of a Rebellious Decade*. New York: Praeger.

8)

Kriesi, Hanspeter et al. 1995. *New Social Movements in Western Europe. A Comparative Analysis*. London: UCL Press Limited

Cohen, Jean L. 1985. Strategy or Identity: New Theoretical Paradigms and Contemporary Social Movements. *Social Research* 52 (4): 663–716.

Wallerstein, Immanuel. 2005. Hnutí: co to dnes znamená být antisystémovým hnutím?, in týž: Úpadek americké moci, Praha: Sociologické nakladatelství.

9)

Touraine, Alain et François Dubet, Michel Wieviorka, Jan Strzelecki. 1983. *Solidarity: The Analysis of a Social Movement: Poland 1980-1981*, Cambridge: Cambridge University Press.

10)

Císař, Ondřej. 2008. *Politický aktivismus v České republice. Sociální hnutí a občanská společnost v období transformace a evropeizace*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

(Ondřej Císař, Kateřina Vráblíková, Jiří Navrátil. Staří, noví, radikální: politický aktivismus v České republice očima teorie sociálních hnutí. *Czech Sociological Review* 01:137-167)

Fagan, Adam. 2004. *Environment and Democracy in the Czech Republic*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited.

(Fagan, Adam. 2000. Environmental Protest in the Czech Republic: Three Stages of Post-Communist Development. *Czech Sociological Review*, 8 (2): 139-156)

Jacobsson a Saxonberg. 2013. *Beyond NGO-ization. The Development of Social Movements in Central and Eastern Europe*, New York: Routledge.

Petrova, Tsveta a Sidney Tarrow. 2007. Transactional and Participatory Activism in the Emerging European Polity: The Puzzle of East Central Europe. *Comparative Political Studies* 40 (1): 74-94.

11)

Epstein, Barbara. 1991. *Political Protest and Cultural Revolution: Nonviolent Direct Action in the 1970s and 1980s*. Berkeley: University of California Press.

Day, Richard, J. F. 2004. From Hegemony to Affinity: The Political logic of the newest social movements. *Cultural Studies*, 18, (5): 716-748.

Graeber, David. 2014. *Revoluce naopak*, Olomouc: Broken Books.

Kolářová, Marta. 2009. *Protest proti globalizaci. Gender a feministická kritika*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Novák, Arnošt. 2013. Česká environmentální přímá akce v mezinárodním kontextu. *Mezinárodní vztahy*, 48 (3): 81-103.

Novák, Arnošt. 2017. „Nic nechceme, nic nežádáme, bereme si, co nám patří!“ Sociologie nejnovějších sociálních hnutí“. *Acta Politologica*, 9 (2): 57-74

Navrátil, Jiří. 2017. *Od ekonomické globalizace k „válce proti terorismu“ - Proměny českého levicového aktivismu na počátku 21. století*, Praha: Sociologické nakladatelství.

12)

Dvořáková, Vladimíra. 2003. Civil society in the Czech Republic: 'Impulse 99' and 'Thank You, Time To Go'. In: Cass Mudde a Petr Kopecký. *Uncivil Society? Contentious politics in postcommunist Europe*. London: Routledge, s. 130-151.

Gagy, Ágnes. Social Movement Studies for East Central Europe. *Intersections. East European Journal of Society and Politics*, 1 (3): 16-36.

13)

Krastev, Ivan. 2014. *Democracy Disrupted. The Global Politics of Protest*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.